

Pismo očetu.

Tudi naša šola ni bila karsibodi. Preživeli smo v nji mnogo veselih ur in marsikako stvar smo imeli v nji, ki nas je živo zanimala. Med te vesele prigodke spada tudi vsakoletno pismo, koje smo pisali očetu v tujino. Vendar moram to stvar natančneje razložiti, da me bodo umeli mladi moji čitatelji.

Naša vas je borna. Kamenita zemlja ne more preživiti vseh svojih prebivalcev; oditi morajo torej na zimo v tujino, da se preživé in da prislužijo nekaj denarja za najhujše potrebe doma. Tako gredó jeseni na Dunaj, spomladi se pa zopet vrnejo. V prvi vrsti odidejo tjakaj očetje, ki v svoji vroči ljubezni do družine vse težave pretrpé in vse poskusijo, da bi le pošteno preživili otroke.

Pač smo se težko poslovili od dragih roditeljev! Šteli smo mesece, tedne in dneve, kdaj jih bomo zopet videli. Posebno o Božiči, ki je najlepši družinski praznik, smo živo pogrešali starišev. Prazen je ostal prostor za mizo, kjer so navadno sedeli in nam pripovedovali mične zgodbe iz svetega Pisma ali pa iz življenja svetnikov.

To je dobro vedel naš gospod učitelj.

Hotel nam je na poseben način napraviti veselje s tem, da bi v tujino pisali vsak svojemu očetu. To se je pa vršilo tako-le.

Bilo je nekega zimskega dné malo pred Božičem. Stali smo pred šolo in živo preresetavali, kakšno »golobico*« bomo letos dobili od svojih botrov in se vé tudi, kaj nam bodo prinesli oče iz Dunaja. Poduk se je pričel, in šli smo v šolo.

Radost je sevala učitelju z obraza tisti dan; vedeli smo, da nas čaka nekaj posebnega. In res se nismo motili. Govoril nam je takrat tole:

»Dragi moji otroci! Vem, kako zelo si želite vsi Božičnih praznikov. Vem tudi, da bi radi imeli svoje stariše doma; pa, žal, vroča ljubezen do vas jih je

*) »Golobica« je bel kruh, spečen v podobi golobice, katerega dajo krstni hotri otrokom vsako leto o Božiči za praznike.

gnala v tujino, kjer se mučijo in trudijo za vas. Hvaležnost torej zahteva, da se jim za vse obilne dobrote zahvalite, da jim voščite vesele praznike, in da sporočite, kako se kaj učite v šoli. Zato bomo danes vsi pisali svojim roditeljem na Dunaj.«

Z veseljem smo poslušali te besede dobrega učitelja. Takoj smo bili pripravljeni k pisanju.

Pisali smo vsi: bodisi, da nismo imeli očeta na Dunaji, bodisi, da so bili oče že mrtvi. Tudi meni so bili oče že umrli, a pisal sem istotako z drugimi. Ozrl sem se krog in videl same vesele obraze, ki so komaj čakali, kdaj bo pismo dokončano in odposlano. A meni je bilo silno hudo; dušil sem solze, ki so mi hotele vreti na dan. V spomin mi je prišel oni tožni dan, ko je oko milega očeta zadnjikrat se ozrlo vame, predno je ugasnilo na veke. — In nehoté mi je vsplavalo okó skozi šolsko okno, skozi katero se je tako lepo videlo na malo pokopališče: med preprostimi grobovi dviga se lesen križ, pod katerim mi spijo že nad leto dnij — predragi oče. In sedaj naj njim pišem? — Gospod učitelj pa je razdelil papir med nas, in jeli smo pisati sledeče pismo, katero nam je sam narekoval:

Preljubi oče!

Čut hvaležnosti mi narekuje to pismo, katero Vam sedaj pišem. Bližajo se Božični prazniki, katere vsi srčno pričakujemo. Kako radi bi Vas videli doma, da bi nam zopet pripovedovali prelepe pravljice kakor prejšnje čase. Sedaj pa ste šli na tuje, da se morate za nas mučiti. Hvaležni Vam bomo vse življenje za mnogoštevilne dobrote, katere skazujete. Vsedobri Bog naj Vam že sedaj vse dobrote povrne, in naj Vam dá te praznike preživeti v sreči, veselju in zdravju. Učimo se pridno in naš učitelj so z nami zadovoljni. Bog daj, da bi se zopet kmalu veseli videli.

Srčen pozdrav od Vašega hvaležnega sina

F. P.

V Strugah, dné 21. decembra 1883.

Brezčutno sem pisal tudi jaz z drugimi to pismo. Pogled mi je pa vedno uhajal skozi okno na vrste grobov, katere je pokrivala snežena odeja. Pisal sem pa, ne da bi se bahal, precej lepo. To so opazili moji součenci in so opozorili gospoda učitelja. Gospod učitelj je pogledal pisanje in me je pohvalil, rekoč: »Glejte, najlepše ta piše, ki nima komu pisati.« Mene pa je streslo po vsem životu, in čutil sem v tistem trenutju svojo osamelost, in kaj je to, sirota na svetu.

Torej pismo je bilo dokončano.

Začeli smo je po navodilu učiteljevem zgibati. Pri vseh je šlo bolj ali manj dobro; a meni se je popolnem skazilo. Neprenehoma so mi zvenele v ušesih besede: »Jaz nimam nikomur pisati.« Te besede in še moja neumeteljna roka so skazile pismo, da se mi je v zgibanju raztrgalo.

Vendar tega ni nihče zapazil. S strahom sem pokrtil pismo z roko in čakal, kaj bo.

Ko smo vsi zganili pisma, nosili smo jih po vrsti gospodu učitelju, ki jih je pečatil. Mene je zdrznilo in uvidel sem, da svoje nerodnosti ne bom mogel skriti. S potrtnim srcem sem nesel pismo h gospodu in je boječe oddal.

Učitelj je zapazil mojo nerodnost in me ostro pokaral. Osramočen sem gledal v tla. Tedaj se pa nek součenec oglasi zadej v klopi: »Naj se strga, saj tako nima očeta!«

Te neljube, a resnične besede so mi pretresle srce; nisem se mogel dlje premagovati, solze so se mi udrle po licu. Takrat sem prvič skusil, kako brezčuten je svet nasproti sirotam. A ne, preostro sem sodil. Gospodu učitelju sem se zasmilil: tolažil me je milo; onega součenca, ki mi je privoščil nesrečo, je pa ostro pokregal

Ne vem, ali so druga pisma šla na namenjeno mesto ali ne; moje gotovo ni šlo, saj ni imelo kam iti.

Leta so potekla za tem, marsičesa se ne spominjam več iz naše šole, a spomin na to nesrečno pismo mi je ostal tako jasno, da ga ne pozabim več.

Angelar Zdénčan.

